

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2008-389

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Kansantaloustieteen laitos	
Tekijä-Författare-Author Laitinen, Riikka			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kustannus-vaikuttavuusanalyysin ja kustannus-hyötyanalyysin yhtenevyys terveydenhuollon taloudellisessa arvioinnissa : laatupainotteiset elinvuodet ja maksuhalukkuus terveyden arvottamisen välineinä			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kansantaloustiede			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu	Aika-Datum-Month and year 2008-05-12	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 84	
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Pro gradu työni käsittelee kahden terveydenhuollon taloudellisen arvioinnin menetelmän, kustannus-vaikuttavuusanalyysin (KVA) ja kustannus-hyötyanalyysin (KHA) yhtenevyyttä. Tarkoituksena on esittää tilanteet, joissa nämä kaksi menetelmää tuottavat vertailukelpoisia tuloksia. Lopputulos voidaan ilmaista maksuhalukkuutena (willingness to pay, WTP) saavutetusta laatupainotteisesta elinvuodesta (quality-adjusted life year, QALY). Maksuhalukkuus liittyy olennaisesti KHA:in ja QALY on KVA:n vaikuttavuuden mitta. Aihetta käsitellään esittelemällä kahden teoreettisen artikkelin analyysi ja lopputulokset ja vertailemalla näitä. Tutkielma perustuu Thomas Klosen (2003) "A utility-theoretic model for QALYs and willingness to pay" sekä Han Bleichrodt:n ja John Quigginin (1999) "Life-cycle preferences over consumption and health: when is cost-effectiveness analysis equivalent to cost-benefit analysis?" artikkeleihin, jotka muodostavat työni rungon. Molemmissa artikkeleissa aihetta lähestyttiin hyötyteoreettisesta näkökulmasta ja hyötyfunktion komponenteiksi tulee terveydentilan lisäksi kulutus tai varallisuus.</p> <p>QALY:t voidaan määrittää Klosen mukaan johdonmukaisesti samassa hyötyteoreettisessa kehikossa kuin WTP kun kolmesta ehdosta yksi täyttyy ja näin varallisuusstandardoidut QALY:t eivät riipu kulutustasosta. Ensimmäinen ehto on terveydentilan vakioisuus yli ajan. Toiseksi terveydellä ei saa olla vaikutusta varallisuuden rajahyötyyn, eli terveys ja varallisuus ovat kaksi periodittaisen hyötyfunktion itsenäistä muuttujaa. Kolmanneksi varallisuusstandardoidut QALY-arvot eivät saa riippua kulutustasosta.</p> <p>Bleichrodt:n ja Quigginin analyysin tavoitteena oli määrittää ehdot, joiden ollessa voimassa kustannus-vaikuttavuusanalyysi ja kustannus-hyötyanalyysi tuottavat saman tuloksen eli QALYjen maksimointi on yhtenevää elinajan kulutukseen ja terveyteen liittyvien preferenssien kanssa. Tämä toteutuu kun elinkaaren kulutukseen ja terveyteen liittyvä hyötyfunktio on additiivinen ajan suhteen, periodittaiset hyötyfunktioit voidaan saada kulutukseen liittyvien hyötyfunktioiden ja terveyteen liittyvien hyötyfunktioiden tuloina sekä jos kulutuksesta saatu hyöty on vakioista yli ajan. Odotetun hyödyn teoriaan liittyvä hyötyfunktio on tällaista muotoa kun preferenssirelaatio täyttää marginaalisuus-, symmetrisyys-, uhkapeli-invarianssi-, sekä nollaehdon ja henkilön aikaan liittyvä preferenssi (diskonttokorko) on yhtenevä korkokannan kanssa. KVA:n ja KHA:n ollessa yhtenevät on mahdollista määrittellä WTP QALYlle sekä elämän laadun että pituuden lisääntymisen suhteen. Analyysin perusteella maksuhalukkuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat varallisuus, odotettavissa oleva elinaika, terveydentila ja mahdollisuus tasoittaa kulutusta eri aikaperiodeille.</p> <p>Tutkielmassa pohditaan aiemmin esitettyjen tulosten toteutumista käytännössä. Käytännön tutkimukset osoittavat, että monet yllä kuvatuista ehdoista eivät toteudu. Esimerkiksi aikaan liittyvät ehdot ovat tiukat, eivätkä ne salli positiivista aikapreferenssiä, jonka olemassaolo todellisuudessa on yleisesti havaittu. Terveydentilaa ja varallisuutta ei myöskään voida nähdä hyötyfunktion toisistaan riippumattomina komponentteina. Näin ollen KVA (KUA) ja KHA voivat todellisuudessa tuottaa erilaista informaatiota menetelmien vaikuttavuudesta.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords kustannukset vaikuttavuus kustannus-hyötyanalyysi elämänlaatu terveys			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			